
DE FIRMA “ROBERT ROSSEAU” IN HET TUSSEN 'T PAS

Aangezien ik mijn herinneringen jaren na het sluiten van die zaak neerpen, ben ik een aantal details vergeten. Misschien zullen sommige lezers van GT mijn geheugenverlies kunnen aanvullen.

De zaak is in 1842 opgericht en is door vier generaties Robert Rosseau's uitgebaat geweest. Iedere generatie kreeg dezelfde voornaam. De zoon van de laatste uitbater heeft, voor zover ik weet, nooit in de zaak gewerkt. Het is de kleindochter die de uitverkoop georganiseerd heeft na de dood van haar grootvader in het begin van de jaren '90. Zij woonde toen in Brussel. Ik ben helaas vergeten haar naam en adres te noteren zodat ik haar nu geen inlichtingen meer kan vragen.

Het is met enige nostalgie dat ik de sluiting van die firma heb beleefd. De laatste Robert Rosseau die daar achter de toog stond was een goede vooroorlogse vriend van mijn vader. Zij behoorden ook samen tot dezelfde “cel” van het Geheim Leger tijdens de laatste WO. Het enig lid van buiten de cel met wie zij in verbinding waren moest een zekere Van Thillo geweest zijn.

De firma was oorspronkelijk gespecialiseerd in allerlei metalen stukken die te pas kwamen bij het paardrijden of het vervaardigen van garelen. Een bijzondere kennis van de Oost-Vlaamse dialecten was noodzakelijk: dezelfde ring werd te Zwijnaarde anders genoemd dan in Kaprijke. Met de jaren bleek een aanpassing noodzakelijk om te overleven en benodigdheden voor auto's werden dan ook verkocht. Op de laatst gedrukte facturen kon men trouwens lezen: “Benodigdheden voor zadelmakerij, autocarosserie en garnieren”.

De structuur van de winkel was heel bijzonder. Langs de straatkant bevond zich een nauwer deel (twee vensters en een deur) met binnen links de toog en een kassalokaal, van elkaar gescheiden door een kachel. Ik heb mij steeds afgevraagd waarvoor die diende, want ik denk niet dat die enorme ruimte met zo'n hoogte daarmee kon verwarmd worden. Wanneer men verder doorliep kwam men binnen in een hoog gebouw, overdekt met een glazen dak. Het was een soort Dutry-Coison in het klein. Twee verdiepingen balkons. Langs de muren vond men geen tien vierkante centimeter vrij: alles werd bezet door honderden houten schuifjes waarin de verschillende voorwerpen geklasseerd werden. Wel enkele rangeerborden waarop grotere voorwerpen gestockeerd waren, zoals bijvoorbeeld metalen “bomen” die het skelet vormen van een zadel.

Beneden waren verschillende werkruimtes. Tot de laatste dag is het atelier van de zadelmaker blijkbaar blijven bestaan zoals het door de laatste stielman jaren geleden achtergelaten was geweest. Een soort mysterieuze “Marie Céleste” situatie, maar in de paardenwereld i.p.v. op zee. Onder het glazen dak, te midden van de balkonruimte, stond ook nog een werktafel met twee draaiende klossen waar er duidelijk iets moest gespoeld worden, maar wat?

Langs de zijkant en de voorkant bevonden zich blijkbaar “administratieve” ruimtes, vol met klasseermappen. Het plafond van een van de kamers werd gestut door opgestapelde dossiers. Wee de belastingsinspecteur die juist die facturen wou nagaan...

De niet doorzichtbare glazen wanden van het kassalokaal verborgen een bureau-meubel met een antieke schrijfmachine en, voor zover ik mij herinner, een antieke rekenmachine. De schuiven van dat bureau schoven eigenaardig door langs beide kanten.

De familie woonde in het huis rechts er naast (richting Schelde). Een banale gevel maar binnen een wondermooi huis. Ik herinner mij een enorm gegraveerd glas dat de eetkamer scheidde van de keuken. Onderaan het glas was over de hele lengte een opening voorzien om de gerechten te laten passeren. Ik hoop dat de huidige eigenaars zich rekenschap geven van de schat die zij bezitten en

Aanzicht van de gevel, Tussen 't Pas nr 15, met de mooie gegraveerde glazen platen in het Nederlands en het Frans.

Detail van de gegraveerde glazen plaat.

Overzicht van de ruimte achteraan met de twee balkonverdiepingen.
Het smeedwerk moet vermoedelijk in de Art Nouveau periode
geplaatst geweest zijn.

de eigenheid van het huis geëerbiedigd hebben. Robert Rosseau was wel al enkele jaren voor zijn dood in een modern appartement gaan leven in de Zilverenberg. De zaak zelf is, voor zover men kan zien vanuit de straat, blijkbaar niet veranderd sedert de verkoop.

Toen de kleindochter de winkel uitverkocht heb ik een vijventwintigtal foto's getrokken, overzichten en details. Zij kunnen hier uiteraard niet allemaal gepubliceerd worden. Steunend op zijn rijke ervaring heeft onze voorzitter die foto's geselecteerd die de meeste mensen zullen aanspreken.

Iets kopen impliceerde het volgen van een vast ritueel¹. Als paardenliefhebber sprong ik geregeld bij Rosseau binnen voor stijgbeugels, een trens, koevoetolie, e.d. Mijnheer Rosseau was zelf een fervente ruiter geweest (ik herinner

mij hem nog door De Pinte wandelend op een heel groot paard van Colonel Llewellyn) en de komst van die jonge gast was voor die tachtiger een gezegende gelegenheid om over paarden te praten. “Aah, voilà de zoon Ödberg...” zei hij boven zijn bril kijkend, en toen begon het. Er mocht achter mij een hele rij klanten aanschuiven, het paard kreeg voorrang. De mensen moesten zich dan maar tevreden stellen met de bediende. Na een half uur over paarden “klappenanse gehêwe ’t ein”, kwam toch de vraag over de reden van mijn bezoek. Mijnheer Rosseau verliet toen zijn toog en verdween naar de achtergelegen ruimte. Trappen op. Eerste verdieping, eerste balkon. Volgende trap. Tweede balkon. Zoeken naar het juiste schuifje. Paf! En ’t was juist! Een neuropsycholoog zou graag zijn hippocampus (deel van de hersenen dat een rol speelt bij de ruimtelijke oriëntatie) gescand hebben! Nu de omgekeerde weg naar beneden. Van achter de toog vroeg hij of ik iets anders wenste. Indien ja: dan herhaalde zich het ritueel. Indien niet: dan verdween hij in het kassalokaal waar hij de rekening met de hand schreef. Het schuifdeurtje ging toen open: “Hebt U een BTW-nummer?”. Neen? Schuifje toe. Schuifje open: “Geef mij nog eens uw adres”. Schuifje toe. Schuifje open: de prijs werd dan meegedeeld en ik kon aan de kassa betalen. Schuifje toe. Mijnheer Rosseau verscheen toen van uit zijn matte glazen lokaal en begaf zich achter de toog, waar het voorwerp in gazetten- of andere papier gewikkeld werd en pas dan overhandigd werd en meegenomen kon worden. Negen keer op tien was ik met het gepraat en het vast ritueel “vaneigens” iets vergeten en mocht ik terugkeren. Eerlijk gezegd: met veel plezier. Met de goede mijnheer Rosseau nog eens kunnen klappen was steeds leerrijk.

Frank O. ÖDBERG

¹ Ik heb meermaals dergelijke rituelen beleefd bij o.a. Van der Werve (de Gouden Duif) wanneer mijn vader mij met een lege fles stuurde achter het een of het ander product. “Zeu-zeu-zeunhomme, wa-wa kan ik veu-veur eu doen?” “’t Es veur nen liter terpentijn, meniere”. In plaats van die fles onmiddellijk te gaan vullen, moest die bediende alles herhalen. “Ah, te-te t’ es nen liter tete-tete-teterpentijn da-dade wilt?”. “Joak, meniere,... aostembliëft”. “Ke-ke k’ goa tsebiet go-goan hoale...”!
